

**Motiverend communiceren
over COVID-19 vaccinatie
als zorg- of
welzijnsprofessional**

Dr. Leen Van Brussel

Stafmedewerker gedragsinzichten
en gezondheidsongelijkheid

[02 486 78 00](tel:024867800)

[Stuur een e-mail](#)

Luc Lipkens

Stafmedewerker beweging

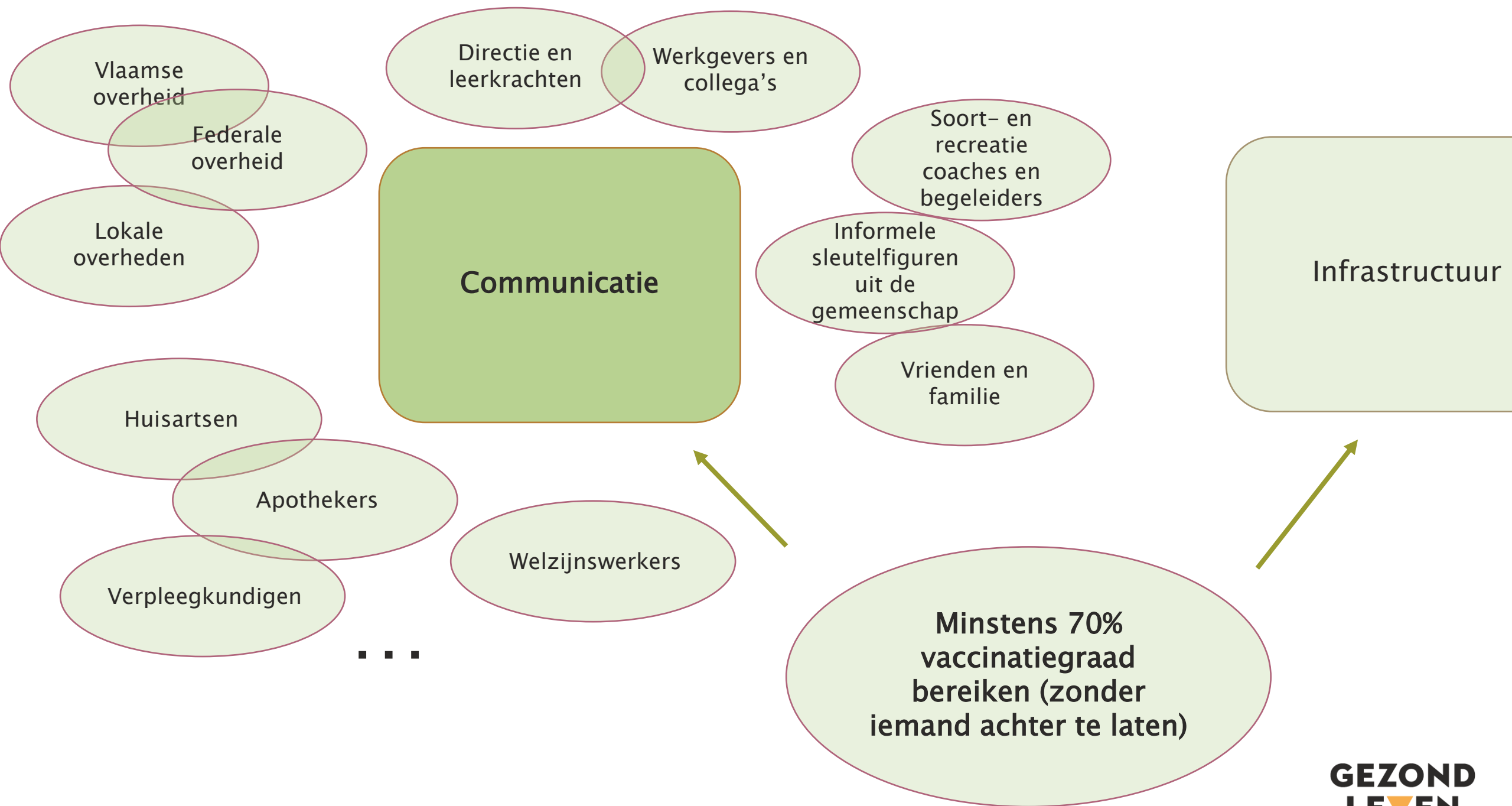
[02 422 49 67](tel:024224967)

[Stuur een e-mail](#)

4 vragen

1. De **rol van zorg- en welzijnsprofessionals** in vaccinatiecommunicatie?
2. Hoe is het vandaag gesteld met **motivatie en vaccinatietwijfel**?
3. **Hoe patiënten/cliënten motiveren** om zich te laten vaccineren?
4. Welke **gesprekstechnieken** kan je daarbij aanwenden?

De rol van zorg- en welzijnsprofessionals in vaccinatiecommunicatie

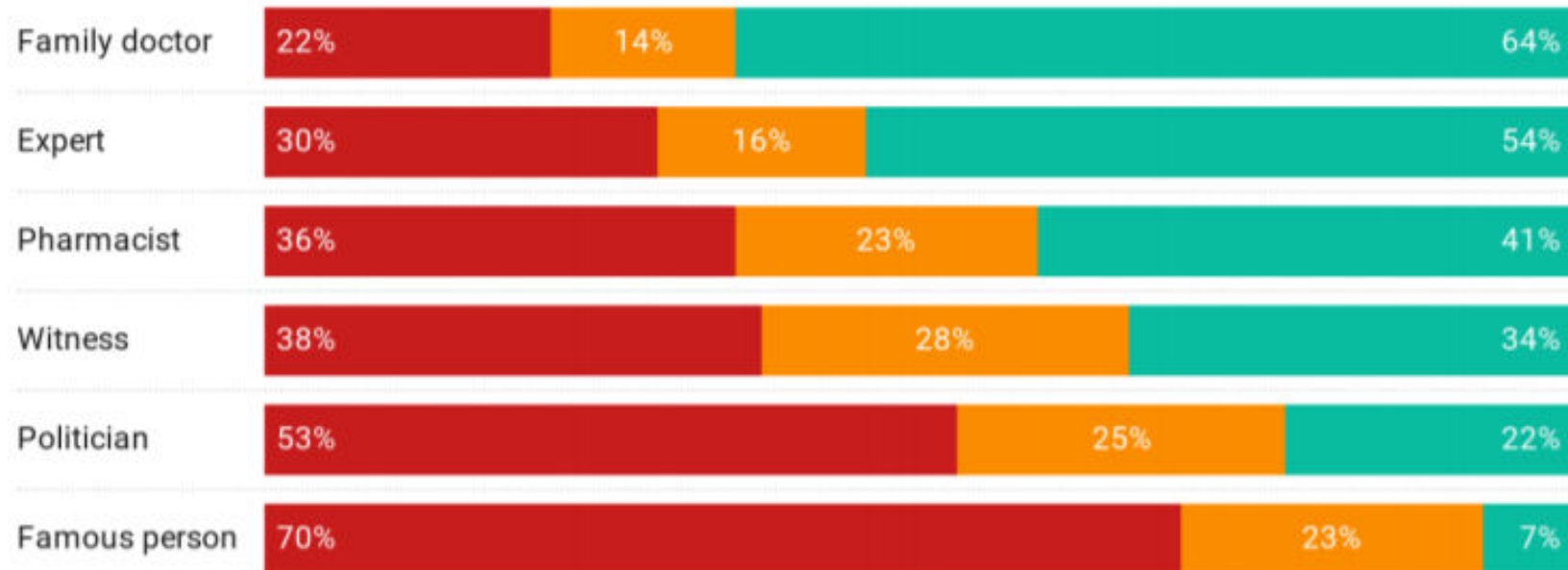

Impact van gezondheidswerkers

Impact of sources to be vaccinated

Coronastudy, Ghent University

■ (Totally) no impact ■ Neutral ■ (High) Impact

N = 6056

Chart: Motivation Barometer • Source: Ghent University • Created with Datawrapper

Randvoorwaarden

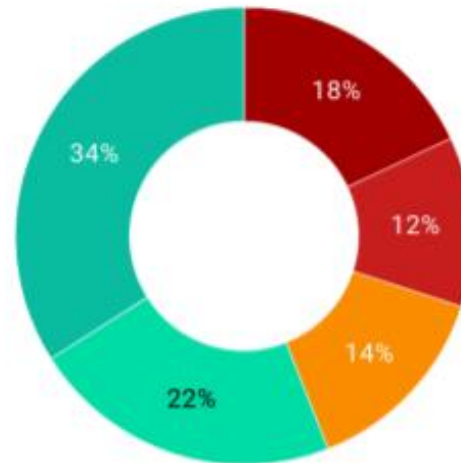
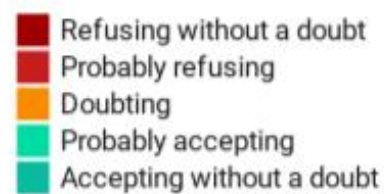
- ▶ Hen **'empoweren'** = **vertrouwen van zorg- en welzijnsprofessionals** verhogen in:
 - Hun **eigen beslissing** om zich te laten vaccineren
 - Hun **patiënten/cliënten** motiveren om zich te laten vaccineren

**Hoe is het gesteld met motivatie en
vaccinatietwijfel?**

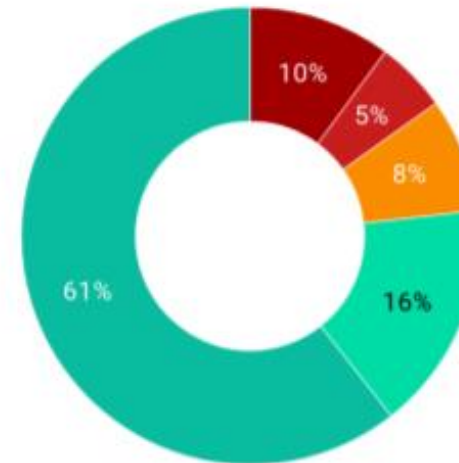
Motivatie

Intention to be vaccinated

Motivation Barometer

December

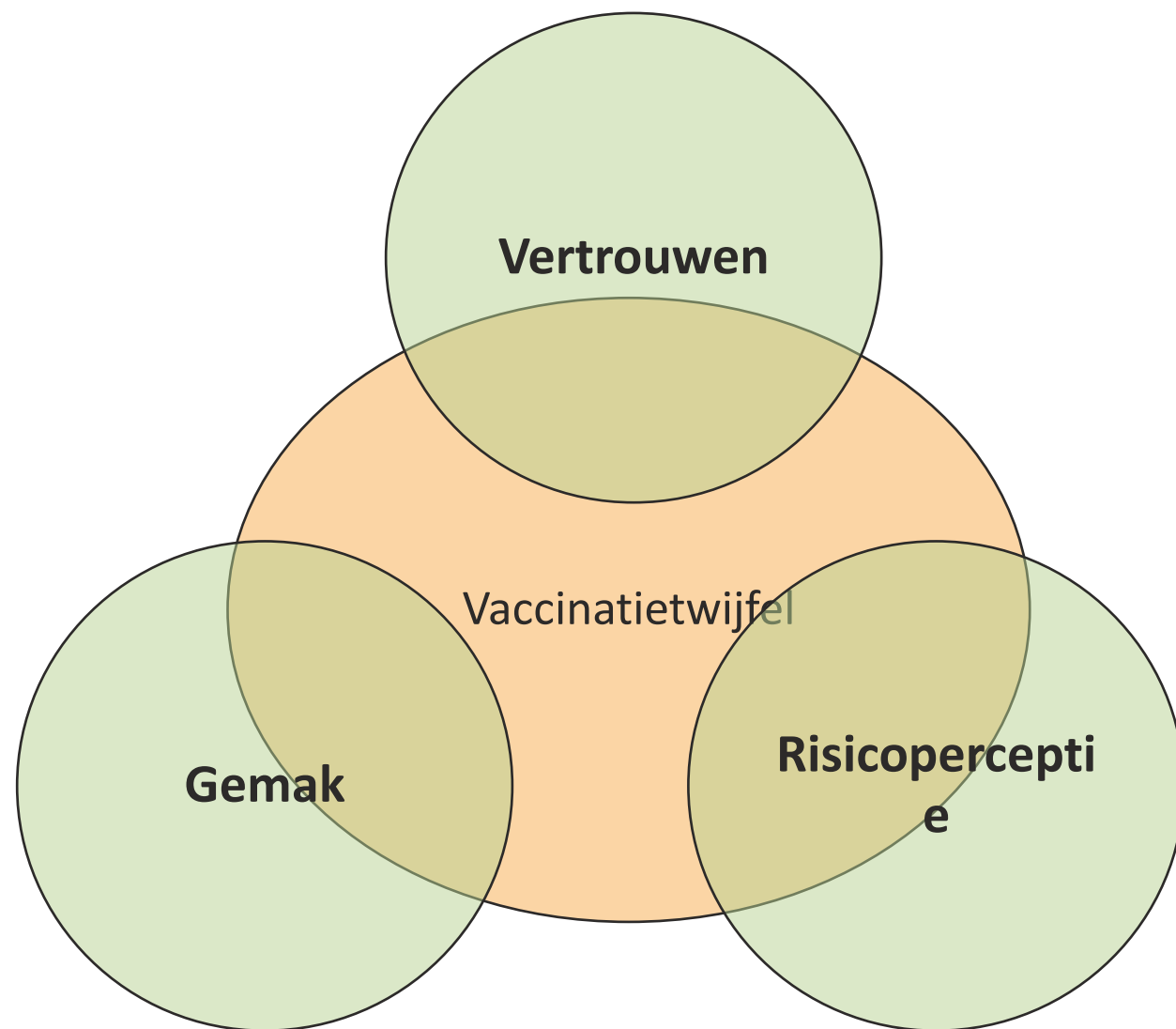

January

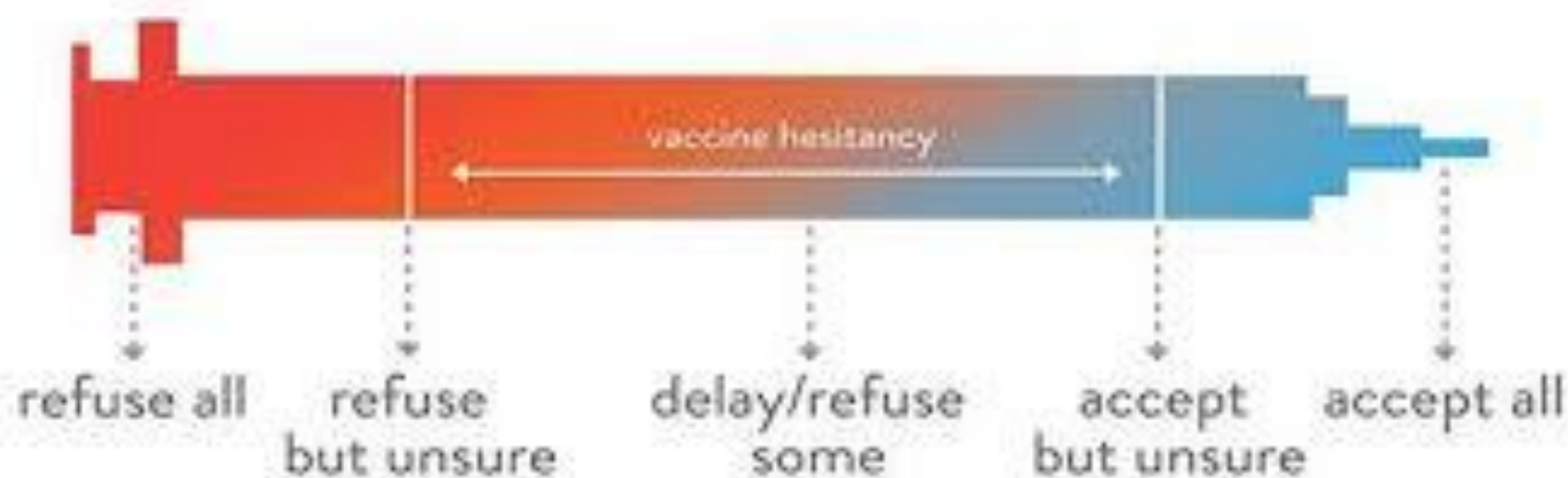
Chart: Motivation Barometer • Created with Datawrapper

Maar: motivatie ongelijk verdeeld!
Bijvoorbeeld: opvangcentra voor daklozen in
Antwerpen: slechts 24% wenst zich te laten
vaccineren

Vaccinatietwijfel

Continuum of Vaccine Acceptance

Wie is meest vatbaar voor vaccinatietwijfel?

Specifieke groepen

- ▶ Groepen die in dagelijks leven discriminatie ervaren, zich niet gehoord voelen, ...

- Mensen met laag inkomen
- Etnisch-culturele minderheden
- Daklozen
- LGBTQ gemeenschap

- ▶ In België:

- **Meer twijfelaars** in categorie **25-55 jaar** en meer bij **vrouwen** dan bij mannen (<https://motivationbarometer.com/>)
- Verder **geen duidelijk demografisch profiel**

Wie is het meest vatbaar voor vaccinatietwijfel?

Wijdverspreid

Internet Culture

The yoga world is riddled with anti-vaxxers and QAnon believers

In my day job, I monitor the spread of online disinformation and conspiracy theories. I never expected to find them at my yoga class

RTLnieuws

RTL Nieuws
Volg ons

Nieuws Economie Sport Entertainment Tech Lifestyle Edin&L Uitzendingen

9 Grad / 0 km

is wel geen proefkoning zijn

Drie zorgmedewerkers over misschien/wel/niet vaccineren tegen corona

08 december 2020 17:05

Aangepast: 08 december 2020 17:14

De Standaard

Meest recent Binnenland Coronacrisis Meer ▼

REPORTAGE VACCINTWIJFEL

'Ze zijn bang om niet meer zwanger te kunnen worden'

De voorbije week bleek dat zorgpersoneel vaak een vaccin weigert. Ook stagiairs zeggen dikwijls 'nee'. Het bezorgt leerkrachten kopzorgen. 'We doen vooral niet neerbuigend en blijven herhalen: wat is het alternatief?'

Klaas Maenhout

Zaterdag 6 februari 2021 om 3:25 uur

WELT
LEVEN

Voeding voor vaccinatietwijfel

Foute informatie

► Misinformatie

- Niet-intentioneel
- Resultaat van onwetendheid of nonchalance

► Disinformatie

- Opzettelijk foute of misleidende informatie
 - Theorieën met 'schijn van waarheid' (worden soms geloofd vanuit 'cognitieve luiheid')
 - Complottheorieën worden nauwelijks geloofd

Factcheck: nee, 'researchdirecteur van Pfizer' zegt niet dat coronavaccin vrouwen onvruchtbaar maakt

17/12/20 om 14:12 Bijgewerkt om 14:11

♥ IK KIES ER VOOR OM HET NIET TE DOEN

Voor de duidelijkheid: ik ga me ABSOLUUT NIET laten "vaccineren" tegen corona.

- ✗ Het risico van dat virus is voor mij volstrekt verwaarloosbaar (in 2020 stierven 151 mensen jonger dan 70 jaar eraan).
- ✗ De bijwerkingen kunnen heftig zijn.
- ✗ En het lange termijn-effect op ons IMMUUNSYSTEEM is volstrekt onbekend.

Daar komt bij dat hoe meer mensen zich laten "vaccineren", des te makkelijker het wordt om deze vaccinatie semi-verplicht te maken. Ik voorzie jaarlijkse/tweejaarlijkse "vaccinatierondes". Met steeds meer afhankelijkheid van, én macht voor Big Pharma en Big Government.

Tot slot: ik ben geen "antivaxxer". Ik geloof dat bepaalde ziektes effectief zijn uitgeroeid/onder controle gebracht met behulp van vaccins.

Maar dit corona-vaccin:

- 🚫 is nog in de experimentele fase en
- 🚫 is gericht op een virus dat niet gevaarlijk is voor 99,7% van de mensen
- 🚫 bovendien muteert het virus nog continu, waardoor het vaccin na maximaal 1 seizoen alweer uitgewerkt is.

♥ IK KIES ERVOOR MIJN IMMUUNSYSTEEM GEZOND TE HOUDEN

- ✗ Een PRIKJE HALEN betekent voor mij meewerken aan iets waar ik om gezondheidsredenen en op morele, ethische en psychologische gronden niet achter sta.

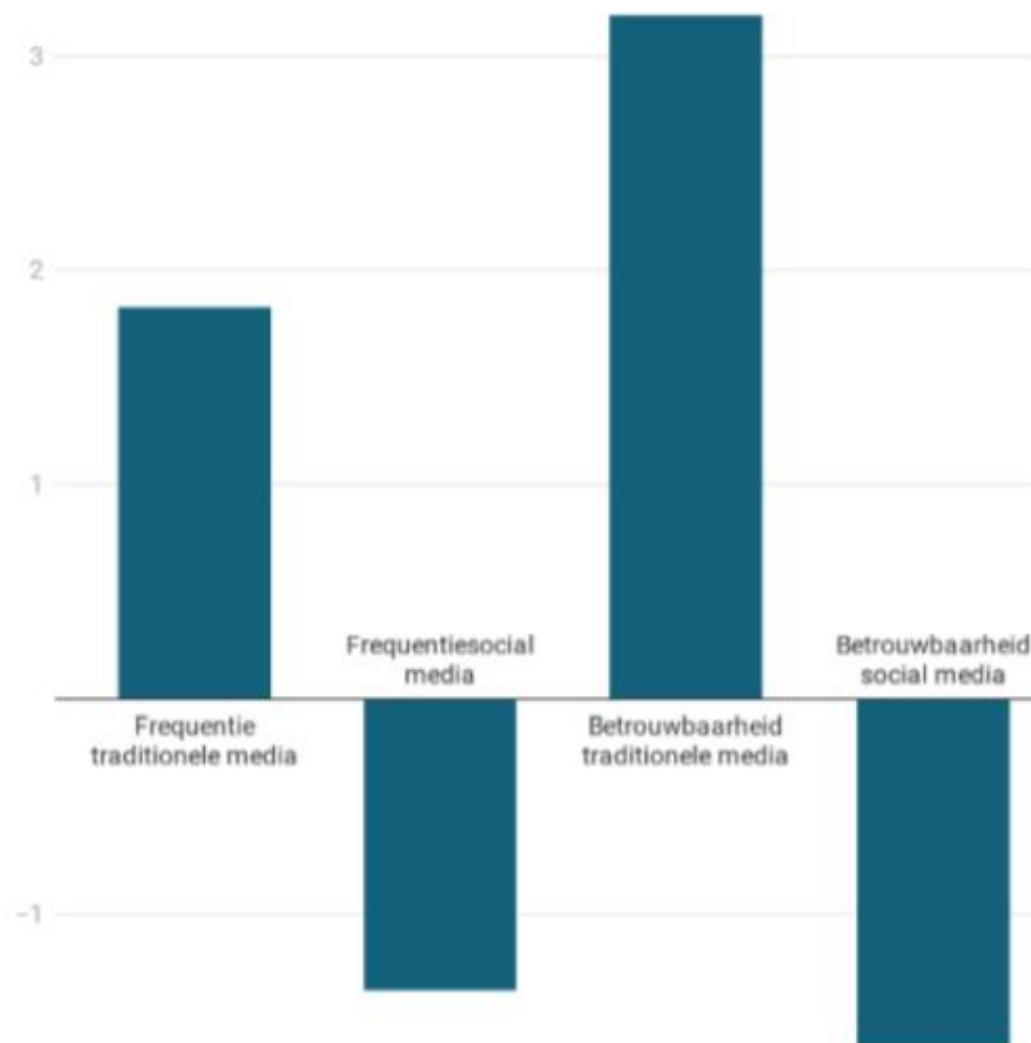
Meewerken betekent dus ontrouw zijn aan mezelf.

Ontrouw zijn aan mezelf betekent mezelf verloochenen.

Mezelf verloochenen betekent mezelf verliezen.

Figuur 7. Vaccinatiebereidheid in functie van mediabron

De Motivatiebarometer

Hoe motiveer je patiënten/cliënten om zich te laten vaccineren?

Communicatietips

Risicoperceptie verhogen

1. Risico perceptie

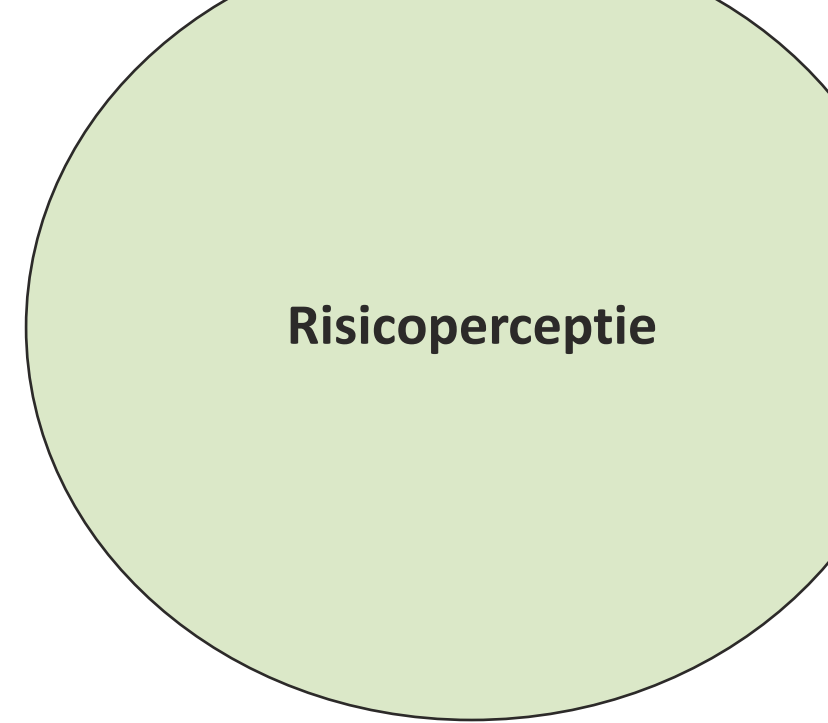
- Geloven dat covid-19 risico is voor jezelf, de anderen en de samenleving
 - **Risico benoemen**
 - Niet vanuit extremen of angstframe
 - Cijfers én verhalen

2. Response effectiviteit

- Geloven dat vaccin efficiënte oplossing is
 - **Effectiviteit van het vaccin benoemen**

3. Zelf-effectiviteit

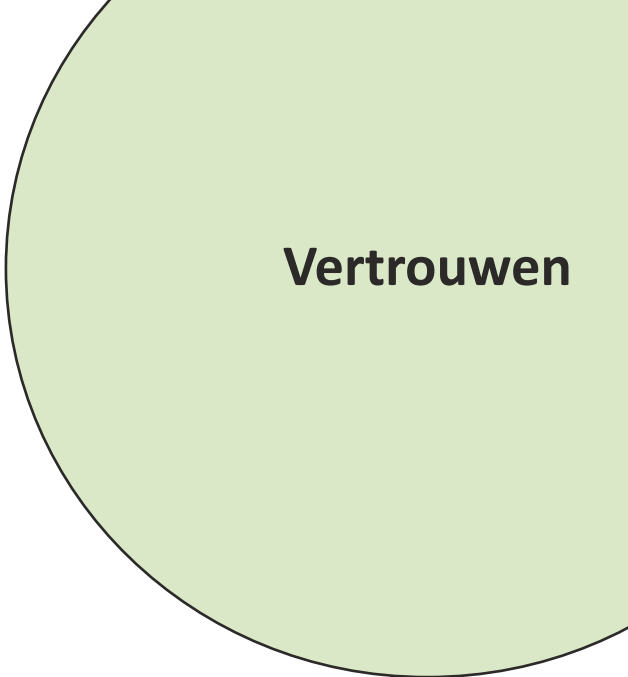
- Geloven dat je tot actie kan overgaan
 - **Praktische informatie meegeven**

Vertrouwen vergroten

Omgaan met fake news

- ▶ Twijfels **erkennen**
- ▶ **Wetenschappelijke consensus** benadrukken (bvb. veiligheid)
- ▶ Fake news en mythes **niet onnodig herhalen** (zie ook website Gezondheid en Wetenschap)
- ▶ **Niet te veel aandacht** aan **complottheorieën**

Vertrouwen

Vertrouwen vergroten

Omgaan met fake news

► 'Inoculatie' tegen nepnieuws:

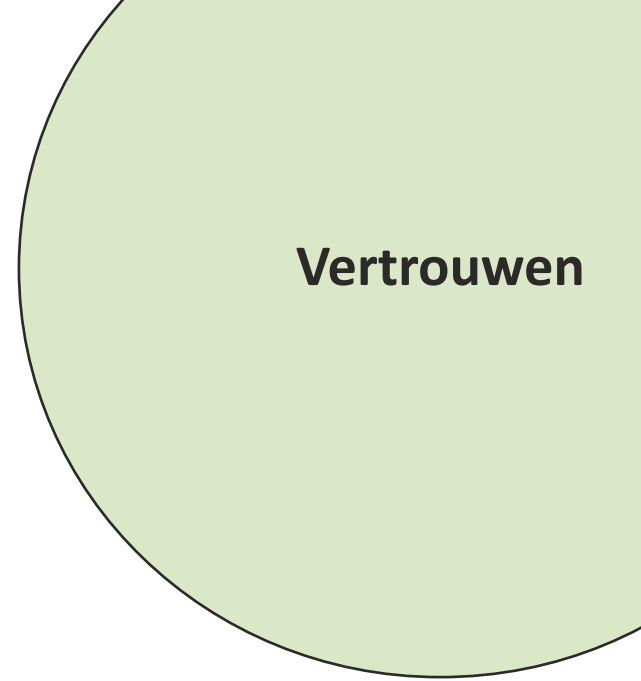
- Blootstelling aan fake news en leren herkennen zorgen dat mensen er nadien beter bestand tegen zijn
- => 'cognitieve antistoffen'
- Leren herkennen:
 - Opletten voor **pakkende titels**
 - Opletten voor **autoriteitscues**
 - Aanmoedigen om **bronnen te checken**

Vertrouwen vergroten

... Bij mensen met diepgeworteld wantrouwen

- ▶ Focus leggen op vertrouwen creëren of versterken eerder dan op 'overtuigen'
 - Grondhouding vanuit gelijkwaardigheid, empathie,...
- ▶ Niet veroordelen, beschamen, ...
- ▶ Onderwerp niet uit de weg gaan (creëert ruimte anti-vaxxers)

Motivatoren versterken en drempels verkleinen

1. **Vaccineren als sociale norm** communiceren
2. Gebruik het **juiste frame**
3. Aansluiting vinden bij **waarden** van de cliënt
4. **Verhalen** vertellen
5. **Positieve emoties** opwekken

Altijd een goed idee!

1. Communiceer vaccineren als de sociale norm

- ▶ **Geen vaccinatietwijfel veronderstellen bij aanvang van een gesprek** (vb. “heb je je oproepingsbrief al gekregen?” ipv “Hoe sta je tegenover je laten vaccineren, heb je twijfels?”)
 - Zou net twijfel kunnen zaaien
 - MAAR snel schakelen naar erkenning en empathie wanneer iemand vaccinatietwijfel uitdrukt
- ▶ Vertellen over je **eigen vaccinatie-ervaring** => voorbeeldfunctie
- ▶ **Sociale norm creatief communiceren** in de wachtruimte of via andere kanalen
 - vb. ‘80% van onze cliënten geeft aan zich te laten vaccineren’
 - Korte getuigenissen (quotes) van mensen die zich zullen laten vaccineren

2. Gebruik het juiste frame

Pro-vaccinatieframes	<i>Elementen</i>
Volksgezondheidsframe	Vaccinaties als antwoord op de pandemie, virus onder controle door groepsimmunititeit
Terug naar de vrijheid	Vaccinaties als manier om sociaal en economisch leven terug herop te vatten
Solidariteitsframe	Vaccinatie als manier om elkaar en de meest kwetsbaren te beschermen

3. Vind aansluiting bij de waarden van de patiënt/cliënt

- ▶ Beslissingen i.v.m. vaccinaties worden **gestuurd door waarden**
- ▶ Waarden kunnen vaccinatie **negatief beïnvloeden**:
 - Puurheid
 - Vrijheid
 - Individualisme
 - Fatalisme
- ▶ **Aansluiting** vinden bij die waarden is belangrijk!

Filmpje verpleging natuurlijk systeem boosten

4. Vertel verhalen

- ▶ Verhalen '**vertalen**' complexe en abstracte wetenschappelijke informatie
- ▶ => verhalen kunnen **overtuigingen, attitudes, intenties en gedrag** beïnvloeden
- ▶ => verhalen kunnen **angst** doen **wegnemen**
- ▶ Verhalen van jezelf, vanuit je omgeving, van cliënten

5. Wek positieve emoties op

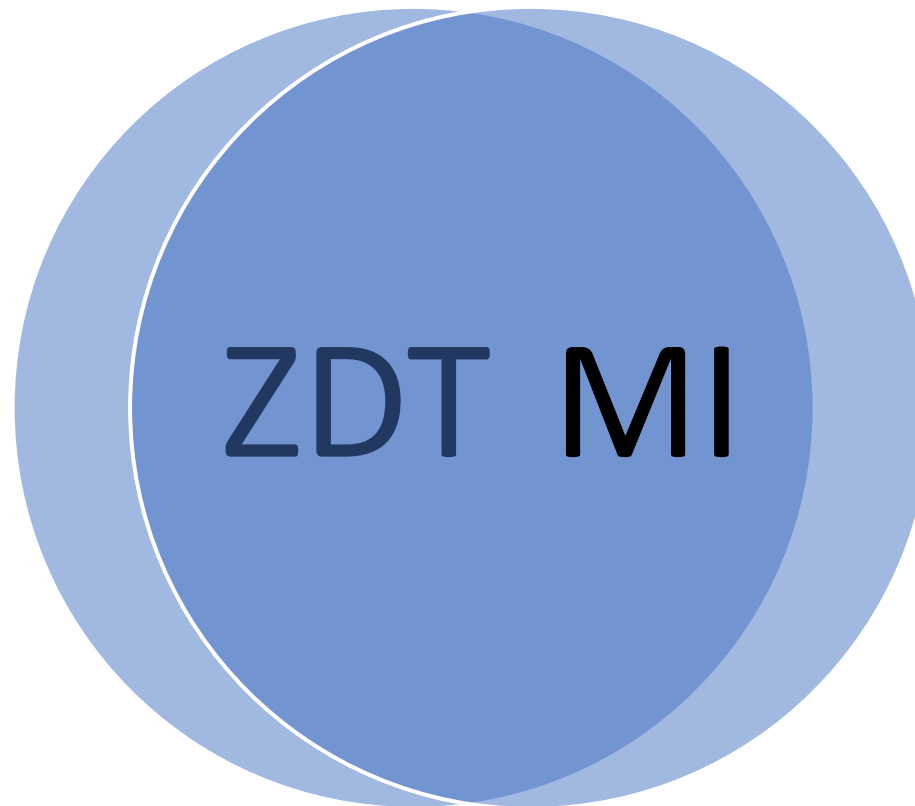
- ▶ **Verbondenheid**
- ▶ **Trots**
- ▶ **Hoop**

Gesprekstechnieken

Motiveren

Enkele technieken/tips toepassen?

Person centered

Grondhouding

Een manier van werken.

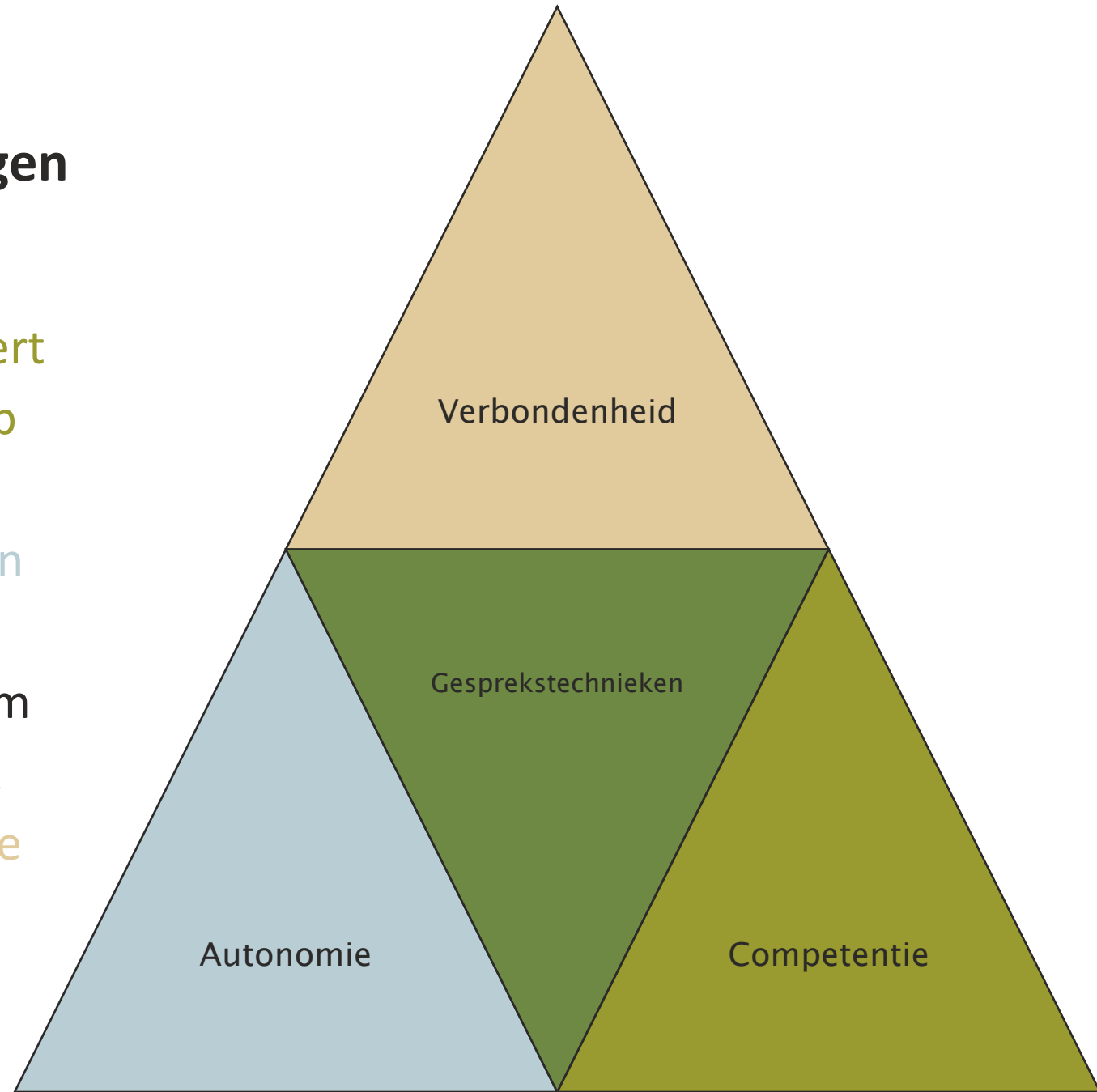
- ▶ Samenwerking als gelijkwaardige partners
- ▶ Respecteer de beleving van de persoon en leef erin in
- ▶ Erken, stimuleer de autonomie van de persoon
- ▶ Persoon heeft eigen redenen, tracht deze
 1. Te ontlokken
 2. Te bevragen
 3. Te geven

*De mens wordt als een bron
gezien en niet als een leeg
glas waar je kennis en
vaardigheden in moet
gieten
(Carolina Yahne)*

Motiverende gespreksvoering

Psychologische basisnoden bevredigen

- Een benadering die patiënten **informeert** en **sensibiliseert** over de vaccinaties, op basis van hun specifieke noden en hun **kennis**, met respect voor hun twijfels en overtuigingen. Het gebruik van motiverende gespreksvoering vraagt om een **respectvol en empathisch** gesprek over vaccinatie, gesteund op een relatie van **vertrouwen en wederkerigheid**.

Gesprekstechnieken / tips

- ▶ Reflectief luisteren
- ▶ Open vragen stellen
- ▶ Bevestigen
- ▶ Informatie uitwisselen
- ▶ Discrepantie ontwikkelen en blootleggen
- ▶ Verandertaal ontlokken, horen en bevestigen
- ▶ Schaalvraag gebruiken

Reflectief luisteren

- ▶ Teruggeven wat je gezien en gehoord hebt (*eenvoudig*)
- ▶ Achterliggende beleving/gedachte achterhalen (*complex*)

“Ik betwijfel of dat allemaal wel veilig is, en ik heb eerlijk gezegd geen zin om me als proefkonijn te laten gebruiken”

- *Niet als proefkonijn gebruiken...*
- *Je twijfelt om je te laten vaccineren, omdat je bezorgd bent over de veiligheid van het vaccin. Mag ik je wat vertellen over de veiligheid?*
- *Je hebt schrik dat er ernstige complicaties zouden optreden omdat je denkt dat het maar snel – snel onderzocht is.*

Filmpje huisarts twijfelen niet luisteren

Open vragen stellen

- ▶ Ruimte laten aan de persoon om te vertellen,
- ▶ Richting van gesprek mee te bepalen
- ▶ Inzicht laten komen bij de persoon
- ▶ Vraagt tijd
 - Nadenken over antwoord
 - Tijdens het antwoord is de persoon zelf nog aan het zoeken
 - Men antwoord niet in punten.

Open vragen stellen

- ▶ *Je gaat jezelf toch laten vaccineren?*
 - *Binnenkort krijgt je wellicht je oproepingsbrief voor je vaccinatie. Kijk je ernaar uit?*
- ▶ *Denk je dat er nadelen aan het vaccin zouden zijn?*
 - *Welke nadelen denk je dat er zouden kunnen zijn?*
 - *Waarover ben je bezorgd over het vaccineren?*
- ▶ *Weet je waarom het belangrijk is dat we 70% van de bevolking gevaccineerd zouden hebben?*
 - *Welke redenen heb jij (zou jij kunnen hebben) om jezelf te vaccineren?*
 - *Informatie uitwisselen*
- ▶ *Denk je niet dat het beter is om jezelf te laten vaccineren voor je partner, ouders,...?*
 - *Informatie uitwisselen*
- ▶ *Kan je me iets meer vertellen over die twijfels? (ja-neen vraag)*
- ▶ *Vertel me eens iets meer over de redenen waarom wel een vaccin zal halen. (bevel)*

Filmpje Huisarts erg suggestieve vraag

Bevestigen

- ▶ Positieve manier van kijken en luisteren
 - ▶ Positieve eigenschappen en inspanningen benoemen
- *“Je hebt hier veel over gelezen”*
 - *“Je denkt hier kritisch over na, dat is goed!”*
 - *“De gezondheid van je ouders is belangrijk voor jou, je zorgt goed voor hen”*

Filmpje huisarts bevestigen

Informatie uitwisselen

- ▶ Ontlokken
 - Toestemming
 - Wat weet de persoon al?
 - Bijkomende info?
- ▶ Info geven
 - Eerlijk, neutraal en zonder oordeel
 - Zo relevant mogelijk voor de persoon
- ▶ Ontlokken
 - Laat de persoon zijn conclusies trekken

Informatie uitwisselen

► Ontlokken

- *Je loopt duidelijk met vragen rond. Wat weet je er al over?*
- *"Om een goede beslissing te kunnen nemen is het belangrijk dat je wat meer weet over... Vind je het goed dat ik hier wat over vertel?"*
- *Ik zou het met jou willen hebben over de veiligheid van het covid-19-vaccin, kan dat voor jou?*
- *Heb jij hier verder nog specifieke vragen over?*

► Info geven

► Ontlokken

- *Nu je dit zo hoort wat denk je dan?*

Filmpje verpleger informatie uitwisselen ontlocken
– info geven – ontlocken

Discrepantie ontwikkelen (& blootleggen)

Bij twijfelaars en weigeraars

- ▶ Redenen om te vaccineren
 - Indien je jezelf zou vaccineren, waarom zou dat dan zijn?
 - Wat zijn de voordelen van vaccineren?
 - Algemeen
 - Specifiek voor jou
- ▶ Impact
 - Stel dat je jezelf laat vaccineren, hoe zou het leven er dan over een half jaar kunnen uitzien?
 - Stel dat er te weinig mensen zich laten vaccineren, hoe zou het leven er dan over een half jaar kunnen uitzien?
- ▶ Bezorgdheid
 - Eigen bezorgdheid uiten
 - Cfr. Informatie uitwisselen (ontlokken, info geven, ontlokken)
 - Bezorgdheid van belangrijke anderen
 - Waarom denk je dat je moeder, je kind, je werkgever bezorgd is?

Discrepantie ontwikkelen (& blootleggen)

Bij twijfelaars en weigeraars

- ▶ Vergelijken met waarden en doelen (makkelijk indien al een goede band met de persoon hebt)
- ▶ Wat vind je belangrijk in deze grote levensdomeinen?
 - **Familie:** bv. Goede echtgenoot zijn door..., kinderen gezond groot brengen
 - **Werk:** bv. Maatschappelijke verandering teweeg brengen
 - **Vriendschap:** bv. Tijd doorbrengen
 - **Vrije tijd:** bv. Met vrienden kunnen afspreken
 - **Gezondheid:** bv. Met kwaliteit leven
 - **Andere:** bv. Spiritueel ontwikkelen
- ▶ Welke prioriteiten zijn er voor jou?
- ▶ Welke invloed kan vaccineren hebben op deze grote levensdoelen?

- ▶ Vertrouwen – nut voor de deelnemer niet onmiddellijk duidelijk
- ▶ Moeilijk te bevatten, te verwoorden

Discrepantie (*ontwikkelen &*) blootleggen

- ▶ Nadeel en voordeel
- ▶ *'Je wilt graag het normaal leven weer oppikken **maar** je twijfelt om je te laten vaccineren.'*
- VS
- ▶ *'Je twijfelt om je te laten vaccineren, **en** tegelijkertijd wil je graag dat we ons normaal leven weer kunnen oppikken'*
- ▶ Deze ambivalentie is vaak niet bewust en heel onaangenaam voor een persoon.

Weerstand – waarom wilt iemand niet van standpunt veranderen?

Point of view

- ▶ Persoon wilt niet veranderen en weigert ondersteuning van een hulpverlener (extern attribueren)

- ▶ Persoon wilt het huidige behouden (gedrag) en dat is niet onlogisch. (Intern attribueren) *Iets onbekend in mijn lijf laten spuiten waar ik waarschijnlijk direct ongemak van zal hebben.*
- ▶ Persoon zit niet op dezelfde lijn met de hulpverlener (relatie) (Intern attribueren)

Gedrag

- ▶ Verandering gaat langs een moment van ambivalentie
 - luisteren, begrip, beide kanten verkennen

Relatie

- ▶ Rustig aan, stap terug, onderzoeken waar we anders kunnen reageren
 - Verbondenheid, autonomie, (compenentie)

Verandertaal ontlocken, horen en bevestigen

Ja dat zal ik doen.

Misschien kan ik dat wel doen.

Ik wou dat ik het kon.

Ik doe mijn best om eraan toe te komen.

Ik beloof dat ik het morgen zal doen.

Ik zal erover nadenken.

Verandertaal ontlocken, horen en bevestigen

Verlangen	Wens tot verandering <i>Ik wil...</i> <i>Ik zou graag...</i>
Vermogen	Uitspraken over bekwaamheid <i>Ik zou kunnen...</i> <i>Ik kan...</i>
Redenen	Argumenten voor verandering <i>Waarschijnlijk zullen we sneller zonder mondmasker kunnen als ik...</i>
Noodzaak	Plicht tot veranderen <i>Ik zou moeten...</i> <i>Het is nodig dat ik</i>
Vastbesloten	De aannemelijkheid van verandering <i>Ik ga...</i> <i>Ik zal...</i>
Stappen zetten	Uitspraken over acties die ondernomen zijn <i>Ik ben op internet aan het zoeken geweest naar de manier waarop het vaccin werkt</i>

Filmpje huisarts verandertaal horen en bevestigen

Schaalvragen

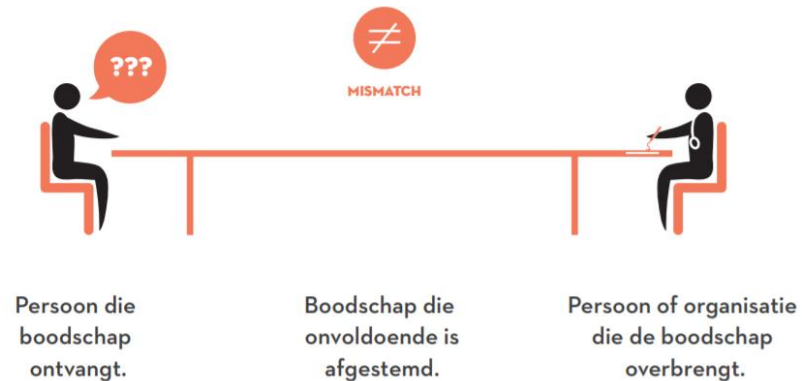
- ▶ Op een schaal van 0 tot 10 hoe zeker ben je dat het vaccin zal laten zetten?
 - Waarom niet $x-1$
 - Hoe kan het veranderen naar $x+1$
 - *Stel nooit de vraag waarom is het niet $x+1$*

Rekening houden met beperkte gezondheidsvaardigheden

WAT ZIJN GEZONDHEIDSDVAARDIGHEDEN?

Dit zijn de vaardigheden die mensen nodig hebben voor het vinden, begrijpen en toepassen van gezondheidsinformatie en voor het nemen van beslissingen over gezondheid die passen bij hun eigen situatie. Beperkte gezondheidsvaardigheden hebben te maken met een gebrek aan afstemming tussen bv zorgverlener en patiënt.

© VLAKKE INHETUIT GEZOND LEVEN, 2020

- ▶ Rustig, gestructureerd en duidelijk praten
- ▶ Spreken op 'B1' niveau (check het via [deze tool](#))
- ▶ Visuele ondersteuning bieden
- ▶ Stimuleren om vragen te stellen
- ▶ Terugvraag-methode hanteren
- ▶ Meer:
<https://www.gezondleven.be/files/ongelijkheid/Werken-met-mensen-met-lage-gezondheidsvaardigheden-wat-kan-je-doen-als-professional.pdf>

**Filmpje maatschappelijk werker twijfel schrik
corona krijgen geheel**

Nuttige tools en materialen

Laatjevaccineren.be

De grootste fabels over het coronavaccin. En feiten om ze te ontkrachten.

FOUT	FEIT
Van het COVID-19-vaccin kun je COVID-19 krijgen.	Het COVID-19-vaccin bevat geen levende virussen en kan nooit COVID-19 veroorzaken.
Ik ben gezond en heb dus geen vaccin nodig.	Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan kwetsbare bewoners, ook zonder zelf symptomen te hebben. Ook gezonde sportieve mensen kunnen op intensieve zorg belanden.
Ik heb nog geen COVID-19 gehad en zal het dus waarschijnlijk niet krijgen.	Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan kwetsbare bewoners, ook zonder zelf symptomen te hebben.
Ik behoor niet tot een risicogroep.	Als gezondheidswerker behoor je tot de groep van personen waarvoor de Hoge Gezondheidsraad een aanbeveling voor COVID-19-vaccinatie geeft. Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan kwetsbare bewoners, ook zonder zelf symptomen te hebben.
Het vaccin is niet veilig.	De veiligheid van het vaccin werd uitgebreid onderzocht en heeft een zeer goed veiligheidsprofiel. In de fase 3-studies werden meer vrijwilligers ingesloten dan in de meeste andere vaccinastudies. De meest voorkomende klacht na COVID-19-vaccinatie is pijn op de plaats van injectie. Algemene klachten zijn hoofdpijn, koorts of spierpijn. Die klachten duren één tot twee dagen en zijn gemakkelijk te verhelpen met een koortswerend middel of een pijnstiller.
Een gezond dieet en vitamine C-supplement zullen vermijden dat ik COVID-19 krijg.	Een gezond dieet en vitamine C kunnen nooit infectie met het coronavirus vermijden.
Het vaccin werkt niet, ik krijg er toch nog COVID-19 van.	Het COVID-19-vaccin is de beste manier om je te beschermen tegen de ziekte. Bij gezonde volwassenen is het zelf meer dan 90% effectief in de preventie van COVID-19.
Die mRNA-vaccins kunnen je DNA veranderen.	RNA komt niet in de buurt van je DNA. Je DNA zit diep weggeborgen in de celkern waar het mRNA van het vaccin niet aan kan.

De grootste fabels over het coronavaccin. En feiten om ze te ontkrachten.

FOUT	FEIT
Van het COVID-19-vaccin kun je COVID-19 krijgen.	Het COVID-19-vaccin bevat geen levende virussen en kan nooit COVID-19 veroorzaken.
Ik ben gezond en heb dus geen vaccin nodig.	Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan andere mensen, ook zonder zelf symptomen te hebben. Ook gezonde sportieve mensen kunnen op intensieve zorg belanden.
Ik heb nog geen COVID-19 gehad en zal het dus waarschijnlijk niet krijgen.	Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan andere mensen, ook zonder zelf symptomen te hebben.
Ik behoor niet tot een risicogroep. Ik hoef me dus niet te laten vaccineren.	Iedereen kan ernstig ziek worden van COVID-19 en langdurige klachten oplopen, ook gezonde jonge mensen. Als je gevaccineerd bent, zal je ook minder snel andere mensen besmetten. Als meer dan 70% van de Belgen zich laat vaccineren, ontstaat er bovendien groepsimmunitet. Dat wil zeggen dat een voldoende grote groep mensen weerstand heeft opgebouwd tegen het virus, waardoor het niet meer of nog maar zeer moeilijk kan circuleren.
Het vaccin is niet veilig.	Het vaccin werd uitgebreid onderzocht en is heel veilig. In de fase 3-studies werden meer vrijwilligers ingesloten dan in de meeste andere vaccinastudies. De meest voorkomende klacht na COVID-19-vaccinatie is pijn op de plaats van injectie. Algemene klachten zijn hoofdpijn, koorts of spierpijn. Die klachten duren één tot twee dagen en zijn gemakkelijk te verhelpen met een koortswerend middel of een pijnstiller.
Een gezond dieet en vitamine C-supplement zullen vermijden dat ik COVID-19 krijg.	Een gezond dieet en vitamine C kunnen nooit infectie met het coronavirus vermijden.
Het vaccin werkt niet, ik krijg er toch nog COVID-19 van.	Het COVID-19-vaccin is de beste manier om je te beschermen tegen de ziekte. Bij gezonde volwassenen is het zelf meer dan 90% doeltreffend in de preventie van COVID-19.
Die mRNA-vaccins kunnen je DNA veranderen.	RNA komt niet in de buurt van je DNA. Je DNA zit diep weggeborgen in de celkern waar het mRNA van het vaccin niet aan kan.

Vlaanderen
is zorg

Je laten vaccineren
is het beste plan,
zodat het leven straks
weer starten kan.

Waarom is het zo belangrijk om je te laten vaccineren?

Je laten vaccineren voorkomt dat je COVID-19 opnieuwt krijgt. Want ook als je eerder al besmet was, kun je terug besmet raken en ernstig ziek worden.

Bescherming

Je beschermt niet alleen jezelf, maar ook je familie, collega's, vrienden en de kwetsbaren in je omgeving. Want als meer

dan 70% van de bevolking gevaccineerd is, bereiken we groepsimmunitet en krijgen we het virus onder controle.

Coronamaatregelen blijven volgen

Het is belangrijk dat je de coronamaatregelen blijft volgen, ook nadat je gevaccineerd bent.

Wanneer er genoeg mensen gevaccineerd en beschermd zijn tegen het virus, kunnen we de coronamaatregelen versoepelen en onze vrijheid terug herwinnen.

Vlaanderen
is zorg

Je laten vaccineren
is het beste plan,
zodat het leven straks
weer starten kan.

Welk effect heeft het vaccin?

Door je te laten vaccineren bescherm je niet alleen jezelf tegen COVID-19, maar ook je familie, collega's, vrienden en de kwetsbaren in je omgeving. Want als meer dan 70% van de bevolking gevaccineerd is, bereiken we groepsimmunitet.

Wenig bijwerkingen

De meerderheid van de bijwerkingen zijn mild en gaan spontaan over, zoals een rode zwelling op de injectieplaats, lichte koorts of vermoeidheid. Ernstige bijwerkingen zoals een allergische reactie zijn

zeldzaam. Dergelijke reacties treden op tussen vijf en tien minuten nadat het vaccin is toegediend. Daarom wordt er gevraagd om zolang te blijven, zodat je goed opgevolgd wordt.

90% beschermd na twee dosissen

Van de meeste vaccins heb je twee dosissen nodig, die met een tussentijd van drie tot vier weken toegediend worden. Om beschermd te zijn, is het belangrijk dat je beide dosissen ontvangt.

Coronamaatregelen blijven volgen

Ook nadat je gevaccineerd bent, is het noodzakelijk dat je de coronamaatregelen blijft volgen. Want we kunnen niet iedereen tegelijk vaccineren. Pas wanneer er genoeg mensen gevaccineerd en beschermd zijn tegen het virus, kunnen we de coronamaatregelen versoepelen en onze vrijheid terug herwinnen.

Vlaanderen
is zorg

Je laten vaccineren
is het beste plan,
zodat het leven straks
weer starten kan.

Hoe werkt het vaccin?

Het vaccin stimuleert je immuunsysteem, waardoor je lichaam antistoffen aanmaakt om de virusdeeltjes te bestrijden. Dit zorgt ervoor dat je ook nadat je gevaccineerd bent, niet iedereen tegelijk vaccineren. Pas wanneer er genoeg mensen gevaccineerd en beschermd

Bewezen effect

Studies waarbij 40.000 vrijwilligers gevaccineerd werden, wijzen uit dat de

LAATJEVACCINEREN.BE

Vlaanderen

Home Wie, waar en wanneer COVID-19-vaccins Voor professionals Veelgestelde vragen Andere vaccinaties

+ meertalige en toegankelijke informatie op <https://www.integratie-inburgering.be/nl/corona-meertalige-info>

Home > Campagnes > Campagne COVID-19-vaccinatie

Campagne COVID-19-vaccinatie

Zorg en Gezondheid bereidt een brede communicatiecampagne over COVID-19-vaccinatie voor. Op deze pagina plaatsen we de beschikbare materialen.

**GEZOND
LEVEN**

Gezondheid en wetenschap

Gezondheid en wetenschap / gezondheidswetenschap / gezondheidswetenschap

Zijn coronavaccins veilig voor mensen met een allergie?

In de media - Na de toediening van coronavaccins werden er verschillende ernstige allergische reacties gerapporteerd. Daardoor twijfelen mensen met bekende allergieën of de vaccins wel veilig zijn voor hen. Is hun twijfel terecht?

[Lees meer »](#)

ISM CEV UNIVERSITEIT ANTWERPEN

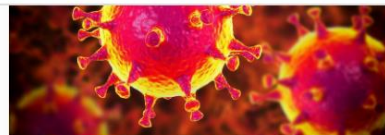

Is het coronavaccin van AstraZeneca wel of niet geschikt voor 55-plussers?

In de media - De Wereldgezondheidsorganisatie stelt dat het coronavaccin dat ontwikkeld werd door AstraZeneca ook geschikt is voor 65-plussers. De Hoge Gezondheidsraad van België had vorige week nochtans geadviseerd om het vaccin in ons land niet toe te dienen aan personen ouder dan 55 jaar. Wat nu?

[Lees meer »](#)

ISM CEV UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Moeten we ons zorgen maken over de Zuid-Afrikaanse variant van het coronavirus?

In de media - Een nieuwe variant van het coronavirus gooit roet in het eten. De virusvariant dook voor het eerst op in Zuid-Afrika in oktober 2020, en zorgde daar voor een enorme toename van coronabesmettingen. Ondertussen wordt de Zuid-Afrikaanse variant ook bij ons gesignaleerd. Niet alle vaccins zouden tegen deze variant beschermen. Klopt dat?

[Lees meer »](#)

Kunnen coronavaccins mannen onvruchtbaar maken?

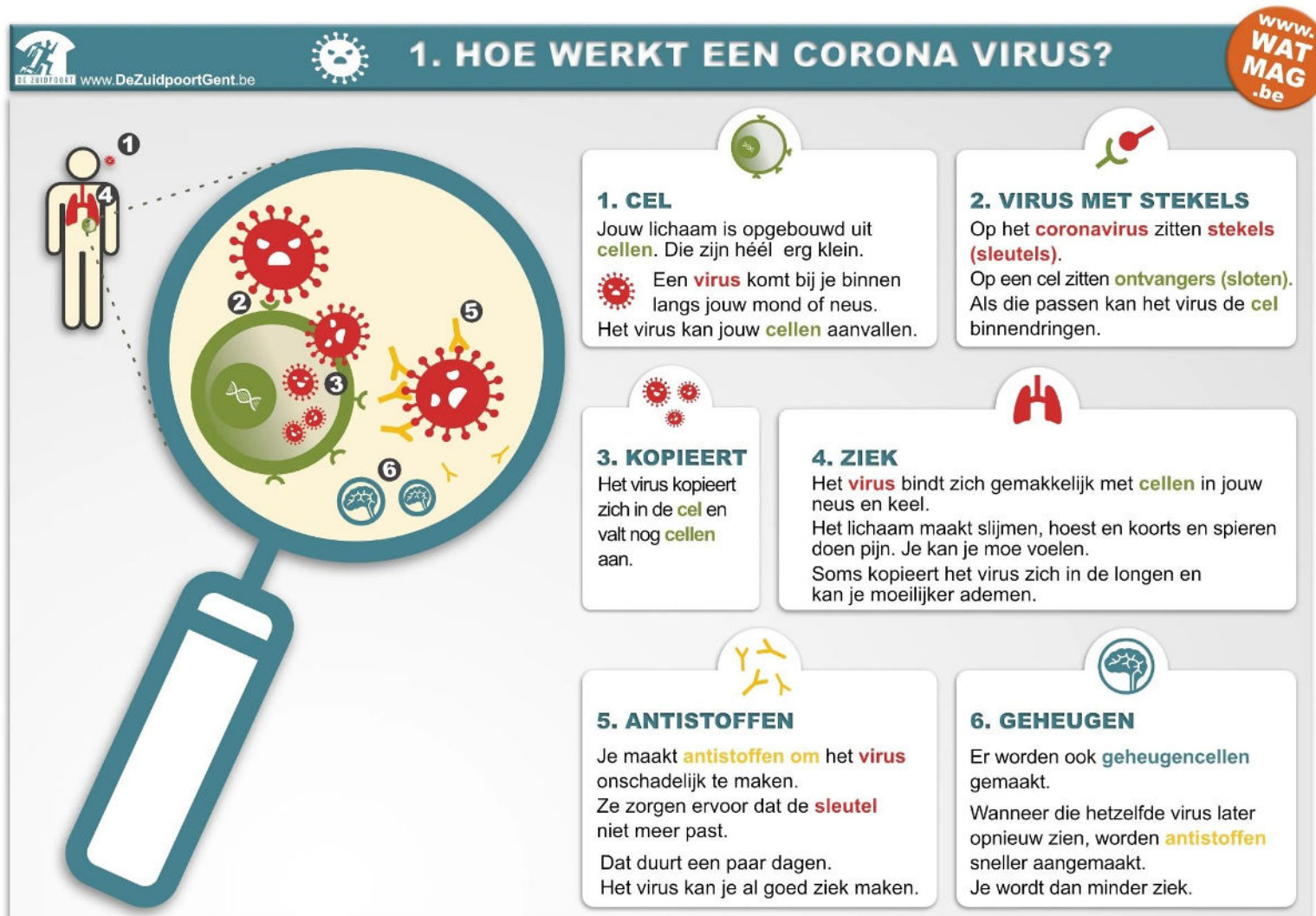

Kunnen we beter allemaal FFP2-mondmaskers dragen?

Is de Britse variant van het coronavirus 30% dodelijker?

De Zuidpoort, Gent

2. HOE WERKT EEN CORONA VACCIN?

1. TRAINING

Het vaccin traint het immuunsysteem.

Het leert om **antistoffen** te maken tegen het **coronavirus**.

Zonder het **virus** ooit gezien te hebben.

2. STEKELS

Als oefenmateriaal worden **stekels** (**sleutels**) gemaakt.

Ze hangen niet aan een **coronavirus**. Ze maken **niet ziek**.

Het lichaam reageert door antistoffen te maken.

3. ANTISTOFFEN

Na een een paar dagen zijn de **stekels** verdwenen.

De **antistoffen** blijven wel.

4. KLACHTEN

De training is **zwaar werk** voor het lichaam.

Je kan dat voelen. Je krijgt misschien lichte koorts of een rode zwelling rond de insputing.

Dat gaat vanzelf over (na een dag).

5. STERKER

Als je later besmet wordt met het échte **virus**, zullen de **antistoffen** het **virus** direct doden.

Of zal je sneller **antistoffen** aanmaken.

Er zijn 3 soorten vaccins:

1

RNA VACCIN

IN DE SPIJT:

Instructies (RNA) verpakt in een vetdruppeltje.

Ons lichaam maakt tijdelijk zelf ongevaarlijke **stekeltjes** aan. Ze verdwijnen terug heel snel.

PRODUCENTEN:

- CureVac
- Moderna
- Pfizer Biontech

2

VECTOR VACCIN

IN DE SPIJT:

Instructies (DNA) verpakt in een onschuldig virus.

Ons lichaam maakt tijdelijk zelf ongevaarlijke **stekeltjes** aan. Ze verdwijnen terug heel snel.

PRODUCENTEN:

- AstraZeneca & Oxford University
- Johnson & Johnson

3

KLASSIEK VACCIN

IN DE SPIJT:

Het coronavirus zelf. Maar gedood en in stukjes geknipt. Daardoor kan het de cel niet meer binnendringen.

PRODUCENTEN:

- Sanofi - GSK
- (ten vroegste 2022)

10 COMMUNICATIE TIPS VOOR ZORGVERLENERS VOOR COVID-19-VACCINATIE

Een groot deel van de bevolking laat zich vrijwillig vaccineren. Een ander deel twijfelt. We hebben de hulp van alle zorg- en welzijnsprofessionals nodig om mensen te sensibiliseren en hen de juiste informatie te bezorgen, zodat ook zij gemotiveerd zijn om zich te laten vaccineren.

Door je expertise en vertrouwensrelatie met je patiënt ben je goed geplaatst om deze mensen te informeren. Hoe kan jij op een motiverende, niet-dwingende wijze communiceren met je patiënt over COVID-19 vaccinatie?

1. Veronderstel geen vaccinatietwijfel bij je patiënt

Kaart het onderwerp zo aan dat je er impliciet van uitgaat dat de patiënt zich zal laten vaccineren (bv.: "Ik zie dat je binnenkort in het vaccinatiecentrum terecht kan voor je vaccin, dat is goed nieuws").
• Meteen vragen: "Twijfel je om je te laten vaccineren?" zou je patiënt niet aan het twijfelen kunnen brengen.
• Merk je op dat je patiënt twijfelt, schakel dan snel erken mensen in hun twijfels en ga hier empathisch mee om.

2. Probeer twijfels en weerstand te begrijpen zonder te veroordelen

• Wees empathisch en geef aan dat de patiënt niet alleen staat met vragen en twijfels.
• Zoek uit wat de achterliggende reden van de twijfel is.
• Stel open vragen (bv.: "waarom ben je precies bezorgd?"). Twijfel kan te maken hebben met de veiligheid of effectiviteit van het vaccin, maar evenveel is die van praktische aard (bv.: "ik geraak niet alleen tot het vaccinatiecentrum").
• Wanneer je zicht hebt op de aard van de twijfel bij je patiënt, kan je informatie op maat verschaffen.

3. Geef aanvullende correcte informatie en argumenten op maat van je patiënt

• Vraag daarbij eerst de toestemming van de patiënt. (bv.: "Om een beslissing te nemen, is het belangrijk dat je nog een aantal dingen weet. Vind je het goed als ik je die even uitleg?")
• Stem je informatie af op wat er leeft bij de patiënt. Te algemene informatie kan worden ervaren als 'vaccinatiepraatje'.
• Ratel niet op een mechanische wijze de informatie af, maar geef gedoseerde informatie wanneer het past.
• Wees open over de informatie die we al dan niet kennen.
• Verwijs naar correcte wetenschappelijke informatie (bv.: via www.gezondheidsinformatie.be) en gebruik laagdrempelige materialen (bv.: www.vlaamsemedia.be).

4. Leg uit hoe nepnieuws en boodschappen van anti-vaxxers mensen kunnen misleiden

• Als er bij de patiënt misvattingen leven, leg dan helder en toegankelijk uit waarom deze fout zijn.
• Benadruk de wetenschappelijk consensus over de veiligheid en kwaliteit van het vaccin. Benadruk dat vaccins levens redden.
• Leg uit dat nepnieuws en boodschappen van anti-vaxxers je bewust of onbewust misleiden via technieken zoals pakkende hoofdlijnen (de waarheid die niemand durft uit te spreken) en het benadrukken van 'titels' ("een professor aan Harvard zegt...").

5. Zoek naar mogelijke motivatoren voor je patiënt om zich wel te laten vaccineren

• Er zijn zaken die je patiënt wel zouden kunnen motiveren om

zich te laten vaccineren. Deze motivatoren verschillen van persoon tot persoon. Samen met je patiënt die motivatoren aan de oppervlakte brengen doe je bv.: door te vragen: "denk je dat er bepaalde voordelen zijn aan je laten vaccineren? Zou dat voordeel ook voor jou opgaan? Waar zou je het meeste naar uitkijken?"
• Redenen voor mensen om zich te laten vaccineren, zijn vaak emotioneel van aard. Terug kunnen afspreken met vrienden, terug met alle kinderen en kleinkinderen rond de tafel, ... kunnen belangrijke motivatoren zijn.

6. Toon draagvlak aan vanuit de bevolking

• Geef aan hoeveel personen er van plan zijn om zich te laten vaccineren. In januari 2021 was dat aantal al gestegen tot 77% (updates: www.mindlab.be/nieuws/77-vaccinatie).
• Percentages kunnen soms te abstract zijn. Leg uit dat de grote meerderheid de intentie heeft om zich te laten vaccineren.
• Verwijs eventueel naar 'peers' (mensen waar hij/zij zich mee identificeert) die zich laten vaccineren.

7. Vertel over je eigen vaccinatie-ervaring

• Een aanbeveling van huisarts, apotheker of andere zorgverleners is voor vele mensen een belangrijke motivator. Je kan je aanbeveling kracht bijzetten door te vertellen waarom jij je liet vaccineren, en hoe je dat ervaren hebt.

8. Probeer je patiënt niet dwangmatig te overtuigen als hij/zij er zeker van is zich niet te laten vaccineren

• Mensen met een diepgeworteld wantrouwen in de vaccins en/of vaccinatie, zal je niet zomaar kunnen overtuigen.
• Ga het onderwerp niet uit de weg: laat hem/haar de ruimte om uit te leggen waarom hij/zij zich niet wil laten vaccineren.
• Kom eventueel later (bv.: tijdens volgende consult) terug op het onderwerp. Erken wel het feit dat vaccinatie niet verplicht is.
• Als je voelt dat de patiënt er klaar voor is, kan je pro-vaccinatie argumenten formuleren. Doe dit steeds vanuit het waarde kader van de patiënt. Komt de weerstand bv.: vanuit de idee dat de natuurlijke weerstand bedreigd wordt door het vaccin, leg dan uit dat je je natuurlijke weerstand niet boost door je te laten vaccineren en dat niet alles wat natuurlijk is, goed is.

9. Speel in op gevoelens van verbondenheid, trots, hoop

• Positieve emoties werken motiverend. Werk verbondenheid op door te benadrukken dat we ons best met z'n allen laten vaccineren om samen ons leven weer te kunnen opnemen. Speel in op gevoelens van trots door te benadrukken dat je patiënt bijdraagt tot de oplossing door zich te laten vaccineren (let er wel op dat je steeds de keuzevrijheid respecteert). Bied ook een hoopvol perspectief door het toekomstbeeld te schetsen wanneer we groepsimmunitet bereikt hebben.

10. Geef praktische info mee

• Leg de stappen uit in het vaccinatiecentrum.
• Heeft de patiënt de oproepingsbrief correct begrepen?
• Leg het afsprakenstelsel uit en hoe afspraken eventueel kunnen verzet worden.
• Bespreek indien nodig vervoersmogelijkheden.

FOUT

Misvattingen over vaccins en vaccinatie

Van het COVID-19-vaccin kun je COVID-19 krijgen.

Ik ben gezond en heb dus geen vaccin nodig.

Ik heb nog geen COVID-19 gehad en zal het dus waarschijnlijk niet krijgen.

Ik behoor niet tot een risicogroep. Ik hoef me dus niet te laten vaccineren.

Het vaccin is niet veilig.

Een gezond dieet en vitamine C-supplement zullen vermijden dat ik COVID-19 krijg.

Het vaccin werkt niet, ik krijg er toch nog COVID-19 van.

Die mRNA-vaccins kunnen je DNA veranderen.

Ik ga ziek worden van het vaccin.

Hoe weet ik waar en wanneer ik mij kan laten vaccineren?

FEIT

De correcte antwoorden

Het COVID-19-vaccin bevat geen levende virussen en kan nooit COVID-19 veroorzaken.

Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan andere mensen, ook zonder zelf symptomen te hebben. Ook gezonde sportieve mensen kunnen op intensieve zorg belanden.

Iedereen kan besmet raken met het coronavirus en kan het doorgeven aan andere mensen, ook zonder zelf symptomen te hebben.

Iedereen kan ernstig ziek worden van COVID-19 en langdurige klachten oplopen, ook gezonde jonge mensen. Als je geïncubeerd bent, zal je ook minder snel andere mensen besmetten. Als meer dan 70% van de Belgen zich laat vaccineren, ontstaat er bovendien groepsimmunitet. Dat wil zeggen dat een voldoende grote groep mensen weerstand heeft opgebouwd tegen het virus, waardoor het niet meer of nog maar zeer moeilijk kan circuleren.

Het vaccin werd uitgebreid onderzocht en is heel veilig. In de fase 3-studies werden meer vrijwilligers ingesloten dan in de meeste andere vaccinastudies. De meest voorkomende klacht na COVID-19-vaccinatie is pijn op de plaats van injectie. Algemene klachten zijn hoofdpijn, koorts of spierpijn. Die klachten duren een tot twee dagen en zijn gemakkelijk te verhelpen met een koortsverwend middel of een pijnstiller.

Een gezond dieet en vitamine C kunnen nooit infectie met het coronavirus vermijden.

Het COVID-19-vaccin is de beste manier om je te beschermen tegen de ziekte. Bij gezonde volwassenen is het zelfs meer dan 90% doeltreffend in de preventie van COVID-19.

mRNA komt niet in de buurt van je DNA. Je DNA zit diep weggeborgen in de celkern waar het mRNA van het vaccin niet aan kan.

Wie nadenkt zoals bij andere vaccinaties mogelijke lokale en algemene nevenwerkingen. Die nemen slechts toe na toediening van de tweede vaccinosis en verdwijnen binnen 48u vanzelf. Het gaat om pijn, roodheid, spierpijn op de plaats van injectie, en bij sommigen wat koorts, vermoeidheid, hoofdpijn en misselijkheid.

Je krijgt, als het zo ver is, een persoonlijke uitnodiging om je te laten vaccineren via sms, brief of mail. Daarbij krijg je de optie om te bevestigen, te weigeren, of de afspraak te verplaatsen. Op die uitnodiging staat ook waar je intentie zal plaatsvinden. En wanneer je daar niet kan geraken om gegronde redenen, hebben we ook mobiele piegiert die thuis vaccineren. Hoe lang op voorhand je de uitnodiging krijgt, is nog niet bepaald, maar dat zal ruim op tijd zijn om je te kunnen organiseren.

Extra vragen

Kan ik kiezen welk vaccin ik krijg?

Je kan niet kiezen welk vaccin je krijgt. Alle vaccins tegen COVID-19 die in België beschikbaar zijn, zijn goedgekeurd door het Europees Geneesmiddelenagentschap (EMA) en zijn veilig.

Moet ik me verplicht laten vaccineren?

Het vaccin is niet verplicht. Het vaccin is gratis. Je moet niet op voorhand getest worden. Je mag niet kiezen naar welk vaccinatiecentrum je gaat.

Mag ik terug mijn normaal leven aannemen nadat ik gevaccineerd ben?

Nee, ook nadat je gevaccineerd bent, is het belangrijk om de coronamaatregelen te blijven opvolgen. Pas als meer dan 70% van de bevolking is gevaccineerd, zullen we weer controle hebben over het virus en de verspreiding ervan. Ordehulpen zullen in functie van de stijgende vaccinatiegraad wel af een aantal versoepelingen mogelijk zijn.

<https://vlaamsemediegereguleerder.be/sites/default/files/domain%20editor/Melissa/Gespreksleidraad%20ZORG%2018022021.pdf>

Vlaamse Logo's

- ▶ Inspiratiegids voor vaccinatiecommunicatie met info en overzicht van materialen

Bedankt vragen?

Leen Van Brussel

Leen.vanbrussel@gezondleven.be

gezondleven.be

Luc Lipkens

Luc.lipkens@gezondleven.be

VLAAMS INSTITUUT
**GEZOND
LEVEN**

**GEZOND
LEVEN**